

Berti, Fede: 1990.

Fortuna Maris. La nave romana di Comacchio. Nuova Alfa Editore, Bologna. Hft, 311 s.

Genom Oxbow: L 25.-

Fyndplatsen Comacchio ligger strax norr om Ravenna. Det rör sig om en stor sydd båt från klassisk augusteisk tid, med många fynd, bl a keramik och välbevarat organiskt material, som trä, läder m m.

Fartyget har transporterat vin från Egeiska havet, spanska blytackor. Inte minst intresant är fynden från "shipboard society", sjömannens egna pryglar. Till viss del förekommer tärnigen unika föremål, som ett antal miniatyrtempel, tempietti (religiösa votivföremål) av bly.

Crumlin-Pedersen, Ole/ Posmose, Erlend/ Thrane, Henrik (Red): Atlas over Fyns kyst i jernalder, vikingetid og middelalder. Odense Universitetsforlag. Inb, 308 s.

Det maritima kulturlandskapet, uppfunnet i Norrland, får en annan karaktär i söder, genom fullåkerskusternas totala omvandling över tid. I stället är övergången från kust till inland ett slags kontinuum utan något enda "Pompeji", även om spridda rester finns av många dylika.

Detta är ett värdefullt bidrag till ön som ett social laboratorium, slitet mellan isolation (isola= ö) och impulser utifrån, i äldre tid alltid på något sätt kanaliserade genom en maritim förbindelse.

Prabha Ray, Himanshu/ Sallés, Jean Francois (Eds): 1996. Tradition and Archaeology. Early Maritime Contacts in the Indian Ocean. Manohar, New Delhi. Inb, 338 s.

För Indiska Oceanen känner vi kanske K. Chaudhuri arbeten om historisk tid. Detta är en publikation från ett symposium i New Delhi 1994. Det är ett nytt på gång om samma geografiska område från Lyon 1996.

Båda är ett resultat av ett projekt i samarbete mellan NISTADS och Centre de Sciences Humaines i N Delhi och Maison de l'Orient Méditerranéen i Lyon.

Här finns mycket om sydda båtar och historia, arkeologi, och inte minst båtikonografi från ett mindre känt område ur nordisk synpunkt, om man inte läst

Tim Severins fascinerande Sindbads resa.

Koivusalo, Fredrik: (1995?) Rusprojektet. Eget förlag: F Koivusalo, Ö Nyv. 68, SF-658 00 Replot.

En välskriven och sympatisk, ibland också rolig och kunnig berättelse om den första Lapuri-rekonstruktionens öden.

Författaren är envis som synden och håller konsekvent på sina principer. Som bekant seglar redan en andra Lapurimodell och en tredje är på gång.

Greenhill, Basil G/ Morrison, John: 1995 (1976). The Archaeology of Boats and Ships. An Introduction. Maritime Prints. 33 John Street, London WC1N 2AT. Inb, 288 s. L 30.-

Detta är alltså en uppdaterad, mera omfattande och bättre illustrerad upplaga av Greenhill's Archaeology of the Boat från 1976.

Pferdehirt, Barbara: Das Museum für Antike Schifffahrt. Ein Forschungsbereich de Römisch-Germanischen Zentralmuseums. Mainz. Inb, 72 s.

En presentation av det romerska gränsförsvarets flottor före katastrofen vid Rhen vid nyår 406. Mycket kan härledas direkt till det stora fyndet av romerska båtar i själva Mainz (Mogontiacum). Den innehåller en fin illustration av hur det kan ha sett ut på ett skeppsvarv vid ett romersk kastell vid flodstranden.

Med fog fäster den också vår blick på innerfarledernas betydelse i äldre tid.

Lund, Niels: 1996. Lid, leding og landeværn. Hær og samfund i Danmark i ældre middelalder. Vikingskibshallen, Roskilde. Inb, 330 s.

I en attraktiv yttre ram ger sig författaren direkt in i rövkulan med sin nya doktorsavhandling.

Han hävdar bl a att Skuldelev V (det mycket reparerade lilla krigsskeppet) knappast kan ha varit ett ledungsskepp, som hävdats av Ole Crumlin-Pedersen, eftersom inte ledungen existerade då. Ledungen i dansk tappning sågs nämligen först ha existerat på 1200-talet.

Bundenheten vid de historiska källorna är uppenbar. Författaren medger dock att både den norska och svenska versionen, i meningen kustförsvaret, kan och bör ha existerat tidigare. Det är, som recensenten intresserat noterar, faktiskt Adolf Schücks tankar som framgångsrikt kommer igen (Lund påpekar också detta).

När författaren som yrkeshistoriker börjar finfördela materialet hänger dock inte genomsnittsarkeologen med.

Författare:
Christer
Westerdahl

Björklund, A (m fl, red): Mitt i strömmen.

En vänbok tillägnad Lars-Åke Kvarning. Statens sjöhistoriska museer. Inb, 268 s.

En småtrevlig antologi till Vasamuseets förste chef. Som sig bör handlar boken delvis om båtar: Carl Cullbergs, Bert Westenbergs, Carl Olof Cederlunds och Hans Soops bidrag nästan uteslutande.

Cederlunds plädering för en östvästaxel inom maritim arkeologi framför den vanliga nord-syd är viktig (samma i hans bidrag till Populär Arkeologi nr 2/1996: se nedan). Men flera andra bidrag är också av allmänt intresse.

Populär Arkeologi nr 2/1996. Marinarkeologiskt specialnummer.

Ett ovanligt fullspäckat nummer på 55 sidor med aspekter från hav till land, dvs maritim arkeologi i dess bredaste mening - en provkarta från enstaka fyndplatser eller vrak från stenålder till medeltid till stora perspektiv över kontinenter och transportzoner. En del för sportdykare särskilt kända författare bidrar som Johan Rönby, Carl Olof Cederlund, Christer Westerdahl, Kjell Ove Matsson, Erik Enström, Lars Einarsson, Sibylla Haasum och Harry Alopaeus.

Bland nyare men inte helt okända kanoner återfinns Odd Johansen, Rune Edberg, Bengt Nordqvist, Harry Bergenblad och Marcus Nilsson.

En artikel om trä som arkeologiskt arkiv är en viktig naturvetenskaplig referens (Charlotte Gjelstrup Björdal och Thomas Nilsson).

Dessutom avrapporteras Öresundsprojektet av Susanne Bødtker Petersen från Skov og Naturstyrelsen i Köpenhamn. Artiklarna är ingalunda nattståndna utan oftast helt nyskrivna och ibland rykande aktuella.

Tidskriften Kulturmiljövård 5-6 1995. Ett temanummer med övertiteln Kust och hav/ Sten. (Carl Olof Cederlund, Johan Rönby, Anders Broberg, Leif Grundberg, de två senare ur norrländskt perspektiv, m fl).

Dessutom har det nyligen rasat en debatt om värderingar inom marin eller maritim arkeologi i Norden i Medeltidsarkeologisk Tidskrift (META, Lund), 2/95 (uppfordran till svar), 4/95 (svar), med ett avslutande inlägg om bl a traditionalism, några jordgubbar, färre smultron, men även om mjöd och flugsvamp i META 2/96 (av Carl Olof Cederlund, som startade debatten, och som även i fortsättningen söker innovativa lösare).

➡ Sista sidan